

בהרה

גליון קנע
פר' חוקת
תשפ"ג לפ"ק
שנה ד'

אור הנבירה
הפנימית בדרך
הבעש"ט הק

י"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית - בית היוצר להפצת אור החסידות

חוקם לעיני הגה"צ רבי משה ב"ר יוסף זצ"ל אב"ד טורדא

עבודת יום השישי

טועמיה: כוונת אכילת "טועמיה" בערב שבת קודש

החזרה ממשיבה אלקות לעולם

היכל המגיד ממעזריטש: דיני התורה הקובע דין פטור או חייב

עבודת הכירורים

אש העבודה: העבודה הקשה הממתנת עלינו בדור אחרון (ב)

מסתבלין בלפי מעלה

תנו רבנן מעשה: הצדיק שהאריך בתהלים ותכלית ההתקשרות לצדיקים

דבר המערכת

מכתב נפלא שהגיע למערכת

(עבר עריכה לשונית)

היה זה עם דמדומי יום חמישי, כשהשמש נטתה ללון, ופיעתה את מקומה לליל שיש הקרב וכא ומביא אותו אוויר דקדושה של הכנות לקראת שבת קודש.

חזרתי מפנישה חשובה מרוץ לעיר, כשהיימסע דרייבר מסייע אותי חזרה לביתי.

אחרי שיחת חולין של מספר דקות, שלפתי בסילודין מאמתחתי את הספר הקדוש "תולדות יעקב יוסף", והתחלתי בקיום מצוות "ובלכתך בדרך".

"תלמד בקול" ביקש ממני הדרייבר. "השקע גם אותי מעט מים מנחל החסידות העבע". וכך התחלתי להקריא בקול רב מתוך הספר הקדוש, כשהוא מטה אוזן ומקשיב בקשב רב לכל מילה ומילה.

כשהיניתי לקראת סיום קטע, הבחנתי כי פניו השתנו במקצת וכי עיניו נוצצות ולחות, חשתי כנפשו שהומה הוא בסערה וחיל ורעדה אהוה אותו.

כשהפסקתי את שטף הקריאה, הוא הבין כי הבחנתי בענשה אתו, ומבלי שאצטריך לשאול, הוא פתח את פיו ויען ויאמר:

מזה קרוב לחצי שנה שעוברת עליי תקופה קצת קשה בלשון המעטה. ניסיונות רבים סוככים אותי, ואיני יודע את נפשי.

כבר מספר חודשים שאני מבקש מהשם יתברך יום יום, שיאיר את עיני וילמדני בינה אך עליי לנהוג לנכח הניסיונות הפוקדים אותי.

אני תוהה ומבקש לדעת האם רצויים מעשי לפני המקום, או שמצופה ממני לילך בדרך אחרת.

כשאתה התחלת ללמוד לא האמנתי למשמע אזני. הקטע שהקראת מתוך דברי בעל התולדות ז"ע, עונה במדויק על השאלה בה אני מתחבט זמן כה רב. אני מרגיש הקלה כל כך גדולה. אלו הן המילים שהייתי זקוק להן בעבר ישאף צל.

כעת תחושותי מעורבות. מצד אחד נרגש ושמה כי סוף סוף לאחרי תקופה של יסורי נפש מצאתי מרגוע ומנוח, אך מצד שני אני חש צער במידת מה. הלא אם הייתי פותח ספרי חסידות בתדירות גבוהה יותר, אם הייתי מקפיד קצת יותר ללמוד מדבריהם הצלולים של רבותנו מאורי החסידות ז"ע, כמה יגון ונעצב הייתי חוסך מעצמי, כמה ימים של קושי היו נהפכים לי לשמחה.

אני מקבל על עצמי בלי גר, לקבוע לי שיעור קבוע של לימוד ספרי חסידות, ויהיה מה שהיה. הבנתי שאין לי את הזכות לוותר על זה. אני חייב את זה לעצמי.

...

השמש כבר הספיקה לשקוע, מסתירה את פניה מפני עלטת הלילה. אני סותר בתחושת רוממות את הספר הקדוש, מודה לדרייבר על הנסיעה, ועוד יותר על השיעור שהוא לימד אתי.

...

ארון הספרים מלא ונודש באור אין סוף מרבועת הקדושים גדולי החסידות ז"ע וועלני רק להושיט את ידי וללעם מעט מים.

להחיות בהם נפש כל חי.

הכל תלוי בהסתכלות שלנו!

אותו נחש שהביא מיתה לעולם, הביא גם את החיים, וכאן לימד אותנו הקב"ה שלא משנה מה קורה ומה מתרחש, הכל תלוי בהסתכלות שלנו!

נהורא מעריא

ממה שביקשו. הנחשים נשארו ודווקא הם הביאו את הרפואה. כשאדם עובר יסורים אינו צריך לברוח, הוא יכול להשאר במקום שהוא נמצא ולהפוך את הנגע לעונג ואת הצרה לצורה. כשאחד נמצא בצרה ובצער, הוא נושא עינו למרומים ומתפלל ומייחל בכל לב שיוכה לצאת מהצער. אך לא תמיד יגיע הפתרון מיד, לפעמים רוצה הש"ת להעלות אותו למצבים גבוהים יותר, להרים ולהניף אותו לדרגות עליונות יותר. הוא משאיר אותו באותו מצב, והוא מתבקש לחפש את הנחשים ולהביט עליהם במבט אחר, לא כממיתים אלא כמצילי חיים. (ע"י פרי צדיק ר"ח אדר ב', אות א).

כשעוברים עלינו מאורעות החיים שנגזרו עלינו, לא תמיד הם מגיעים כעונשים, ועל פי רוב הם מגיעים כדי להרים אותנו יותר, וכפי שכתוב בספרים כי 'נסיון' הוא מלשון 'שים אותם על נס' כלומר להגביה ולרומם אותנו לגובה.

ולכן, כשהשם שולח לנו צער, מלבד תפילה עמוקה מעומק הלב יש לנו לפנות אל התפקיד הנדרש מאיתנו במצב הזה - לשנות את המבט ולהפוך את ההסתכלות. זה אכן כואב, אבל אני עובר עכשיו שלב מכריע בחיי שהיא מלאה משמעות ומקדמת אותי להיכן שהוא. התקופה הזאת מוזכרת אותי ומקרבת אותי יותר לה'.

אמרו חז"ל (ו"ה כט.): 'עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשון וראה אותו וחי', וכי נחש ממית או נחש מחיה? אלא בזמן שישיראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים - היו מתרפאין, ואם לאו היו נימוקים.

החיים נקבעים עלינו מלמעלה, אי אפשר לשנות את 'מציאות' החיים, אבל אפשר לשנות את הבחירה כיצד לגשת אל החיים וכיצד להתנהל ולהתמודד עם החיים.

שני לשונות נזכרים בתורה בפרשה זו, בפעם הראשונה נכתב 'והיה כל הנשון וראה אותו וחי', ובפעם השנייה נכתב 'והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחושת וחי', אצל 'הנשון' נאמר לשון 'ראה', ואצל האישי' נכתב 'והביט'.

ומבאר בספר אורח לחיים (פר' חוקת), כי יש אחד שמסתכל על העולם באופן חיצוני בבחינת 'ראה' ואינו מגלה את המטרה הפנימית שבבריאה. וכדי לעורר אדם כזה מוטלטים אותו מלמעלה עם צרה וקושי ל"ע, ובה תופס את עצמו, מביט על הצרה ושואל את עצמו: מי הביא לי את הצרה הזאת? וכך מגיע ל'הבטה' שהיא מלמעלה למטה - להביט בפנימיות הבריאה ולגלות את בורא העולם כאן בתוך הבריאה (ע"י תולדות יעקב יוסף פר' משפטים).

הרמב"ן מסביר כי על פי חכמי הנפש, כשאדם עובר מאורע קשה אסור לו להתקל עם הדבר המפחיד, זה רק יגביר את האימה ויקשה עליו להשתחרר מהפחד.

אך בפרשתנו התבקש משה ליצור נחש מנחושת ולהניף אותו על הגובה, כאשר כל מי שנתקל בנחש ירים עינו אל נחש הנחושת ויתרפא.

וכתב הרמב"ן "וכשהיה כל זה כך, ראוי היה לישראל נשוכי הנחשים השרפים שלא יראו נחש ולא יזכרו ולא יעלו על לב כלל, וצוה הקב"ה לעשות להם דמות שרף, הוא הממית אותם".

והענין הוא, שהש"ת לא שלח את הנחשים סתם כעונש ונקמה, כל רצונו הוא רק להטיב, וכאשר שולח עונשים ויסורים הם רק כדי לתקן את הנפש וליישר את העקמימות.

עם ישראל התלונן על סבל בל יתואר - "קצה נפשינו בלחם הקלוקל", בשעה שהם מונהגים בחמלה על ידי הש"ת עצמו, "המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב", מוקפים בענני הכבוד המפלסים דרכם ומיישר נתיבותיהם.

ובכל זאת, במקום להסתכל על הטוב, בחרו להביט על כך כסבל מתמשך שלא רואים את סופו, וזה היה הפגם הגדול, שהרי הצער והסבל אינם נמדדים לפי הכאב הגופני, אלא בעיקר בכאב הנפשי.

אדם שעובר ניתוח כדי להציל את חייו, הוא אכן יחוש על בשרו כאבים ויסורים, אבל הצער והסבל הנפשי אינם מנת חבלו, כי יודע שיש משמעות לכל זה.

לעומתו, מי שמרוכז בעבודתו ולפתע מתיישב לידו חבר ומתחיל לספר בדיחות והלצות, הרגעים הראשונים משעשעים ומבדחים, אך כשה עובר את גבול הטעם הטוב זה הופך לצער. כך אנו מגיעים למסקנה כי בדיחה משעשעת עלולה להפוך למעמסה, ואילו ניתוח כואב יכול לשמש כמתנה מן השמים.

עם ישראל מתהלך במדבר, ובמקום להתענג על ה'מין' שהוא לחם אבירים - לחם רוחני זך של מלאכי השרת שמרומם את האדם לדרגות נעלות של דביקות, ולהנות מכל רגע של ענני הכבוד, להרגיש כאילו הש"ת נוטל אותם על זרועותיו, בחרו להביט דווקא בחסרונות ולהרגיש צער וסבל.

התשובה היתה בנחשים השרפים. אלה מילאו את המדבר ושרצו בו לרוב, אך ענני הכבוד היו שורפים אותם כמרחק רב. כעת ביטל הש"ת את הפעולה הזאת של ענני הכבוד, ולפתע הגיעו נחשים, שרפים, אימתניים, נושכים וממיתים.

כשצעקו לה' שיסיר מהם את הנחשים קיבלו תשובה אחרת

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ראש ישיבת 'בני היכלא' וממשפיעי 'אש החסידות'

טועמיה" בערש"ק

נחזור שוב על מה שנתבאר במאמרים הקודמים שיש בערש"ק שלוש עבודות:

האחת - להוריד הטומאה ולהסיר הקליפות שנעשו מדברים האסורים בשלושת חלקי 'מחשבה דיבור מעשה' על ידי תשובה ותיקונים.

השנית - להתקדש ולהכשיר את שלושת חלקי הנפש 'מחשבה דיבור מעשה' שיהיו ראויים להארת הנשמה יתירה, בפרט ע"י הרחיצה והטבילה בערש"ש.

והשלישית - להעלות קליפת נוגה המתכללת בערש"ש בצד הקדושה.

במאמר הקודם נתבאר שזהו הענין שהפליגו צדיקים בגודל מעלת השינה בערש"ק.

כי עיקר העבודה בערש"ק הוא להתעסק בעניני גשמיים שנכללים בבחי' נוגה ולכוין בהם להעלותם לצורך גבוה לכבוד שב"ק.

עתה במאמר זה יתבאר דהיינו טעמא דאכילת 'טועמיה' (ע"י בית יוסף או"ח סי' רפו) כפי שהביא **במטה משה** וז"ל: טועמיה חיים זכו, מכאן שמצוה לטעום תבשילין בערב שבת כדי לתקן כהוגן, ע"כ. וכן מביא **המג"א** (סי' רנ סק"א) בשם כתבי האריז"ל.

וראה **מחזור ויטרי** (סי' קצא) שכתב לאמור: 'טועמיה חיים זכו', תנא, כל הטועם תבשילו בערב שבת מאריכין לו ימיו ושנותיו.

וכתב **השל"ה** הקי' (מסכת שבת פרק נר מצוה אות לא): על כן נהגו אנשי מעשה לטעום תבשילין בערב שבת כדי לתקנם כהוגן, ויהיו נאכלים לתאוה. וכן מצאתי בשם ירושלמי טועמיה חיים זכו, מצוה לטעום קודם השבת טעם תבשילין של שבת לכבודה, ע"כ.

כאשר לוקח את המאכלים, אשר בחיצוניות הם דברי תאוה השייכים לנפש הבהמית ולצד הרע שבנוגה, ואוכל אותם מתוך הסתכלות אחרת, פנימית יותר, כדי לראות האם מתובלים כראוי לסעודת שבת, וכלשון **שער הכוונות** (סוף דרוש א' דשבת) **"כי הוא דוגמת האדם המכין סעודה למלך וטועם תבשילין אם הם טובים ואם חסרין איזה תבלין כדי שיתקנם"**, אזי בכך העלה את קליפת נוגה לצד הטוב ולצד הקדושה. הוא עלה ממקום המות והפירוד וההסתר, ונתעלה למקום החיים והדביקות האלוקית, ואכן לא פלא **שזוכה לחיים עליונים** כלשון שער הכוונות.

וזה לשונו המלא של **שער הכוונות**: גם ראוי לאדם לטעום כל תבשילין שמבשל בע"ש לכבוד השבת כי הוא דוגמת האדם המכין סעודה למלך וטועם תבשילין אם הם טובים ואם חסרין איזה תבלין כדי שיתקנם או כדי שיבשל תבשילים אחרים. וכל זה הוראה שמקבל האורח בסבר פנים יפות. וזה סוד 'טועמיה חיים זכו' שתקנו בתפ"י מוסף דשבת המתחילה 'תכנת שבת רצית קרבנותיה' כו' **כי כל הטועם תבשילין של שבת מערב שבת זוכה לחיים עליונים**.

כללא דמילתא, כל פעולה שעושים בערב שב"ק יש לכך העלאה לבחינת הנוגה, שמעלים אותה מחול לקדושה. צריך רק להוסיף קצת דעת ומחשבה.

מסתכלין כלפי מעלה

"הן ידע הרבי שעלי לפנות אל ביתם של אלו", הביע בפניו מהרצ"ה את תמימתו, "מדוע, אם כן, לא הורה לי בפירוש לעשות כן? למה זה היה עליו להתעכב עד שאחילטי בעצמי לצאת ולחפש היכן להשקוט את הרעב שהציקני?!"

ביאר לו הצדיק: "כתיב (שמות ג, ו) 'ויסתר משה פניו כי ירא מבהיט אל האלקים', משה רבינו ע"ה, הסתיר את מדרגותיו הנשגבות, ואת רוח הקודש ששרתה עליו, כי **היה ירא פן יביטו עליו כאילו הוא אלקים**..."

כך שנו חכמים בלשון המשנה (ראש השנה ג, ח): "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגו' (שמות יז, יא), וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא לומר לך, **כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, היו מתגברים ואם לאו, היו נופלין**. כיצא בדבר אתה אומר (בפרשתנו כא, ח) עשה לך שרף ושים אתו על נס והיה כל הנשוק וראה אותו וחי, וכי נחש ממית, או נחש מחיה? אלא, **בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את ליבם לאביהן שבשמים, היו מתרפאים, ואם לאו, היו נימוקים**."

אותו נחש הנחושת המשיך בפלאיו רבות בשנים, עד ימי חזקיהו מלך יהודה שכיתתו, והודו לו חכמים, משום שטעו אחריו בני ישראל, כאילו הנחש הוא המושיע, ולא הסתכלו דרכו כלפי מעלה (ראה: מלכים ב' יח, ד; ברכות י, ב).

כך מסופר על גדעון (שופטים ח, כב-כח), שלאחר שניצח את מדין במלחמה, ביקשווהו העם שימשול בהם, אך הוא סירב ואמר: "לא אמשל אני בכם ולא ימשל בני בכם, ה' ימשל בכם". ולזיכרון הנס קיבץ את נזמי האף משלל המלחמה, ועשה מהם אפוד אותו הציג בעירו 'עפרה', מיד 'ויזנו כל ישראל אחריו שם ויהי לגדעון ולביתו למוקש".

כי אמנם שתי הנהגות ישנן שהקב"ה מתגלה בהן בעולמו, האחת - הנהגה נסתרת בדרך הטבע, שבה תלויה עיקר האמונה ועבודת ה', אולם כדי להקל עלינו את הדרך לאמונה זו, הוא ברחמיו מתגלה לעתים בהנהגה השנית - הגלויה, בדרך נס ומופת.

וכך כותב הרמב"ן (פרשת בא): "כי המופת הנפלא מורה שיש לעולם אלוה-מחדשו, ויודע ומשגיח ויכול. וכאשר יהיה המופת ההוא נגזר תחילה מפי נביא, יתברר ממנו עוד אמיתת הנובאה, כי ידבר האלקים את האדם ויגלה סודו אל עבדיו הנביאים, ותתקיים עם זה התורה כולה".

נחש הנחושת כידיו של משה, וגדעון בדורו כמשה בדורו (ראש השנה כה, ב) התרחשו על ידיהם מופתים למעלה מדרך הטבע, לא על מנת שייסחפו העם אחריהם גרידא, אלא על מנת שדרכם יתעוררו לעבודת ה', על ידי אמונה גדולה יותר, בהנהגה שבדרך הטבע. זוהי תכלית ההתקשרות לצדיקים, והסיפור במעשיהם ובמופתיהם, בבחינת 'תנו רבנן מעשה', ללמוד מהם דרך לאמונה ולעבודת ה'.

הרקיע הדומה לכסא הכבוד צבע את היקום באור שכולו תכלת, באותה שעה רוממה שלאחר תפילת המוסף, בצפרא דשבתא. הן זה לפני רגעים ספורים ניתן הכתר לבורא העולמים, על ידי מלאכים המוני מעלה עם עמו ישראל קבוצי מטה.

כשפניהם מפיקות אורה, יצאו החסידים, כל אחד לביתו, לאחר שעברו בסך לפני רבם הגדול והקדוש - רבי **זאב וואלף מזבארז** - בן המגיד הרה"ק רבי **יחיאל מיכל מזלאטשוב**, לברך ולהתברך ב'גוט שבת' חמימה ולבבית.

בין המעטים שנותרו בבית התפילה, היה האורח רם-המעלה, הרה"ק רבי **צבי הירש מזידיטשוב**, שבא לעשות את השבת במחיצתו של רבי וועלוולע, ולהסב על שולחנו הטהור. יגע היה מהרצ"ה מעבודת התפילה, וכעת תקפו הרעבון של הבוקר, זה שנשכח ממנו לגמרי משך כל התפילה, הארוכה והמענגת כל-כך, בארבע אמותיו של הצדיק. אי לכך, חיכה לרגע בו ישוב מארחו הגדול לביתו לסעודת היום, למלא חפצה של הנשמה היתירה.

אלא שהפעם התעכב רבי וועלוולע יתר על המידה. הוא התיישב על מקומו והחל באמירת תהלים במתינות. התאזר מהרצ"ה בסבלנות, עד שסיים הצדיק את כל ספר התהלים, אלא שלמרבחה הפלא, החל שוב שנית מ'אשרי האישי', משל היה זה בצהרי יום הכיפורים.

משהרגיש כי לבו החל לא יעמוד בזה, החליט מהרצ"ה לצאת ולחפש בינתיים מקום אחר, שיוכל לקדש שם על היין ולהשקוט את רעבונו, עד שיסב מארחו הצדיק לסעודתו.

מתהלך היה מהרצ"ה בסמטאותיה של זבארז, ומתדפק על בתי יהודיה, אך דא עקא, שלגודל עניותו, ר"ל, נאלצו כולם להשיב את פניו ריקם. עד שהגיע לבית אחד שבקצה העיר. "בוא ברוך ה' למה תעמוד בחוץ?!" - קיבלו יהודי יקר בשמחה ובמאור פנים. בזריזות הגישה זוגתו על השולחן את רביעית היין שנותרה בקנקן, ואת חמישית הגעקנעטענע קוגעל" (פשטידת הבצק) שנותרה בקערה, להשיב את רוחו.

עודו נוטל את הכוס בידו, הבין מהרצ"ה כי אותו הזוג חשוך בנים, ר"ל. זה זמן ארוך מצפים המה לישועת ה'. **"אוי! גבורות! גבורות!"** - פרצה אנחה ממעמקי הלב הטהור שנתמלא רחמים.

משסיים לטעום מה'קוגעל', בירך ברכה אחרונה, הודה למארחיו בכל לב, ויצא לדרכו חזרה אל חצר הקודש. לא בחופזה הלך, אלא בשובה ונחת, כסבור היה שעדיין יושב הצדיק על ספר התהלים. אך מה השתומם לראות כי כבר מסב הוא לסעודה. "איך זה סיים הצדיק את ספר התהלים בזמן קצר כל כך?!", התפלא.

לפי גירסא אחת הבין מהרצ"ה מעצמו, ולפי גירסא אחרת הסביר לו מארחו הגדול, כי ידוע ידע ברוח הקודש אשר עליו, שעל מהרצ"ה לפעול ישועה עבור אותו הזוג, על ידי המתקת הגבורות האופפות עליהם, ואשר לכן גלגלו מן השמים שיבוא לשבות בזבארז, ושיתקנו הרעב לאחר התפילה. אך משום שהתמהמה, היה עליו, על רבי וועלוולע, להתעכב, עד שיצא מהרצ"ה לרחוב העיר.

לרגל הילולת הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב ז"ע - י"א תמוז עפ"י: עבודת עבודה, שיחות קודש, מוקנים אתבונן

מי אני? נשמת קין או הבל?

יש נשמות טהורות שלא טעמו טעם חטא, ויש נשמות שנאבקות על קיומם הרוחני. אלו הם 'קין והבל' שבכל דור

כל אחד מאיתנו יש לו שורש בנשמת קין או בנשמת הבל. מלפנים בישראל היו יכולים לראות בעליל על כל אחד להיכן נוטה נשמתו ומהיכן שורש מחצבתו, האם מקין או מהבל.

אך בדורינו - קבלה בידינו דור אחר דור עד לבעש"ט הק' (ספר שערי היחוד והאמונה, פתח ומבוא השערים בהג"ה) שאנו נשמות מעורבות מכה וכמה בחינות, ולכן יכול יהודי להשיכם ביום ראשון עם שורש 'קין' כאשר הכל המוח סתום והלב אטום, והוא מוכרח להתגבר בכוחות איתנים על כל תנועה ותנועה. ולמחרת הוא משכים עם שורש 'הבל' כאשר עבודתו נעשית כאילו מאליה כלאחר יד ללא התאמצות יתירה.

וזה לא חייב להיות בימים נפרדים, אלא גם באותו יום עצמו, יש שהוא משכים עם השראה של 'הבל', ובמשך היום נתעברה בו נשמת 'קין'.

מי שרוצה לידע סימן האם נמשך בכללותו אחר נשמת קין או נשמת הבל, נותן לנו האר"י הקדוש סימן לכך.

ותחילה יש להגדיר את קין והבל בשורשם, דהנה 'קין' לקח לעצמו את הקרקעות והוא מחובר לארץ, ועל כן הוא שייך לפעולה מעשית, ויש בו אומנות לצייר ולהתעסק במלאכת כפיים, אשר כל זה הוא בחינת 'מעשה'.

וידוע שישוד העפר קשור עם יסוד האש, מאחר ששניהם יבשים (כדיאתא בזה"ק וירא כד.), ולכן כל מי שיש בו נשמת קין יש לו שייכות ליסוד העפר וכח הפעולה והמעשה, וכן ליסוד האש כי קין נמשך מן הגבורות. והוא אינו יכול לסבול את הלחות ואת המים. וכן אינו סובל דבר שאינו מוצק, וצריך שהכל יא עם סדר, והוא מחובר אל ה'מקום' ואין לו ישוב הדעת באם אין לו את מקומו הקבוע.

לעומתו עומד 'הבל' שלקח לעצמו את המטלטלין שהם נעים ונדים, כי הוא קשור ליסוד הרוח, כפי הוראת שמו 'הבל', ואינו סובל להיות מחובר ויציב ומוגבל למקום מסויים. ויסוד המים קשור ליסוד הרוח לפי ששניהם לחים על כן נמשך אחר המים שאין להם מקום מסויים אלא זורמים לפי התנאים העומדים בפניהם.

בנוסף לכך יש לנשמת 'הבל' כח וכושר הדיבור, כי הדיבור הוא ההבל היוצא מן הפה, וקשור ליסוד הרוח. וכן אוהב תענוג ופנימיות מחמת שנמשך מיסוד המים שהם בחינת התענוג.

ובזה יובנו מעט מדברי האר"י (ל' שער הגלגולים, הקדמה לו): גם אמר לי מורי ז"ל, כי לפי ששורש קין מן הגבורות הנקראות אש, לכן מי שהוא משורש קין, מתפעל ומתבהל מאד כשרואה המים, וגם ליכנס בתוכם, לפי שהמים מכבים את האש. גם יש לו סימן אחד, כי הוא מתפחד מאד מן השדים והמזיקים. והטעם הוא, כי המזיקין יצאו מתולדת קין בארץ כנזכר בזה"ר.

גם אמר לי, כי קין היה בעל מעשה וציור במלאכות, כנודע ביבל ויובל ותולדותיו. אבל הבל הוא בעל דיבור, בסוד הבל הפה. ולכן מי שהוא משורש הבל, הוא דרשן ודברן, ומי שהוא מן קין, אין לו כ"כ כח הדיבור, כמו שיש לו כח בציור ומעשיות מלאכות המעשיות.

ומי גדול יותר, קין או הבל?

בהשקפה ראשונה אנו מביטים בקנאה על אותו בר מזל שנתברך בנשמת 'הבל' אשר לא טעם טעם חטא מימיו, יושב על התורה ועל העבודה, ואינו יודע נסיון מהו.

אבל יש לידע כי משפט הבכורה שייך לחלקו של 'קין', אותו יהודי המנסה לעלות במדרגות העליה והכל סתום בפניו, כל פסיעה נחשבת עבורו כהר גבוה (עי' באר מים חיים פרשת משפטים).

יהודי כזה שנשמתו נחצבה משורש 'קין' נמצא בקבוצת סיכון גבוהה, כי הירידה קרובה עבורה יותר מן העליה, אך אילו יתאמץ ויעשה ככל יכלתו, הגם שלא הגיע לקצה פסיעותיו של נשמת 'הבל', בכל זאת שכרו הרבה מאוד, והיה בהגיע מועד חלוקת השכר, לא יוכל לבכר את פניו בן האהובה - זה ששקד כל ימיו על דלתי העבודה, על פניו בן השנואה - שהתהלך כל ימיו ביגיעה עצומה בכל צעד ושעל, כי בן השנואה הוא הבכור, לו משפט הבכורה.

עבודת הבירורים

על פי משנת החסידות
פרק מא
קבלת יסורים באהבה

אש העבודה

שערים לעבודת הבורא
מתוך העמקה בספרי חסידות

מאוצרות מוה"ר יחיאל יהושע שינפלאר שליט"א
ממשיפעי "אש החסידות"

העבודה הקשה הממתנת עלינו בדור אחרון (ב)

"כאן ממתין עלינו נסיון נורא אשר אלפי שנים לא שלח הקב"ה את הנסיונות האלו לכלל ישראל, ורק בדורות הללו שאנו נשמות גבורות במיוחד - סומך ה' עלינו שנעמוד חזק בלכ המצבים"

מכך חיזוק עצום באם חלילה נכשלים ונופלים, שלא להתייאש אלא לידע שכאן ממתין עלינו נסיון נורא אשר אלפי שנים לא שלח הקב"ה את הנסיונות האלו לכלל ישראל, ורק בדורות הללו שאנו נשמות גבורות במיוחד - סומך ה' עלינו שנעמוד חזק בכל המצבים.

ועל כך משבח הקב"ה את נכסות ישראל 'בטח בה לב בעלה', הקב"ה בוטח בנו, הוא נותן בנו אימון, הוא מאמין בנו.

הירידות שלנו, הנסיונות, הקשיים, הנפילות, דווקא הם עומדים ומעידים כי הקב"ה מאמין בנו וסומך עלינו. יתכן שנכשלו מעט, אבל כל זה הוא משום שהקב"ה מאמין בנו והוא מוכן לשלוח אותנו לבד, לתוך מקומות חשוכים, לתוך קשיים ונסיונות, מתוך אמונה ומתוך ידיעה שאנו נלחם עבורו בכל מצב, ואף באם נכשל ח"ו מיד נתגבר שוב, וכלום יש לך אימון גדול מזה.

ויש לציין מה שכתב בספר המאמרים להרשב"ב (תרע"ט, עמ' תרע"ח) שמשנה רבינו ע"ה נתקנא בדור אחרון משום המעלה הזאת, וז"ל: כתוב והאיש משה עניו מאד מכל האדם, כי משה ראה ספרו של אדם הראשון, וראה שיהיה דור בעקבות משיחא, שלא יהיה בהם השגה אלוקית, וכו', וגם שלא תהיה עבודה אמיתית במוח ולב, רק יהיה קיום המצוות בפועל כמשל [היינו כמצוות אנושים מלומדה, שאינו חושב ומכוון למה שידיו עושות בפועל]. וגם זה יהיה במסירות נפש, שיהיו כמה מניעות ועכובים בגוף ונפש ברבוי העלמות והסתרות, ויעמדו נגד כל מונע ויקיימו המצוות במסירות נפש, כו', והיה בתכלית השפלות בעצמו מפני היתרון הזה, שהם גדולים הרבה ממנו. עכ"ל.

ובזה חי להרה"ק מקאמארנא ז"ע (ח"ג דף יג) כתב וז"ל: והן היום שנתת שופר גדול ותרעין דחכמתא פתוחין משנת ת"ר, מה שלא נפתחו בזמן התנאים, ובכל יום ויום אור הגאולה מתגבר ודופק, שיכול היום קטן בישראל להשיג הארה עצומה בנפשו עד כלות הנפש, מה שהיה צריך לזה בזמן הקודם אלף אלפים תעניות, וישיג היום חסיד קטן אם ירצה להתעורר לזה להסיר מעליו תענוגי העולם הזה, נותנים לו תענוגי העולם הבא מה שלא היה דורות שלפנינו. עכ"ל.

יש ווארט נוקב של הרבי ר' זושא (מנורת זהב פר' שלח) על 'עז פנים' - לגיהנום, בושת פנים - לגן עדן.

כי הנה יש אחד עם עצמות חזקות ונפש חזקה, אפילו אם נטלטל אותו בכל העולם, ויסתובב בתוך הבוץ הגשמי, ויבואו עליו יסורים נוראים, חובות, טרדות ועגמת נפש, הוא ישאר איתן

ביהדותו, אדם כזה שהוא 'עז פנים', מוליכים אותו בתוך הגיהנום, הוא יכול להוציא משם הרבה פרנסה עבור הקב"ה, הרבה נחת רוח והרבה שעשועים.

אבל אברך בעל נפש עדינה, אשר אינו מסוגל להתמודד עם החומריות הגסה של העוה"ה, ואם יביאו עליו טרדות ויסורים יפול מיד לדכאון ונפשו תתמוסס עליו, על אברך כזה נאמר 'בושת פנים' - לגן עדן, מקומו בגן עדן, וינסה להרויח משם כמה שיוכל.

צריך שכל רחב ונפש רחבה כדי לדעת כיצד 'לומדים' ווארט כזה. אין כאן הפשט שאברך היושב ולומד בכולל הוא מסכן ונעבעכל, אשר בדיעבד מושיבים אותו בגן עדן מחוסר ברירה, כי כל אחד צריך לשאוף בכל כוחו להגיע למדרגה זו - ללמוד בכל כוחו ולמעלה מכוחו.

אלא שכל אחד מאיתנו נקלע כמעט מדי יום למצב שאינו יכול ללמוד, הוא צריך לערוך קניות או להתעסק עם הילדים, לסדר את הבנק ולנסוע לשמחות. במצב כזה חושב כל אחד לעצמו שזהו מצב של 'בדיעבד', הוא לא עושה עכשיו את רצון הבורא ית', שהרי הבורא היה יותר נהנה אילו היה עוסק בלימודו כעת. אבל מי שנכנס יותר לעומק, יודע שהקב"ה חפץ כעת שהוא יברר את הבירורים ממקומות נמוכים יותר, אילו לא היה הקב"ה חפץ שיתעסק בכך - לא היה מביא אותו למצב כזה, וצריך להתגבר ולהיות 'עז פנים', להתמודד ולדלות מתוך הקשיים אוצרות נפלאים שאי אפשר להשיגם באופנים אחרים [ראה בספה"ק שם משמואל (פר' שמות, תרע"ו) שהרחיב בענין זה].

ועל דרך זה הוא גם לענין מה שכתבו הספרים שהעבודה בדור אחרון הוא לברר בירורים מתוך עמק הבכא, מתוך שפל המצב. ואין בכך 'הוראה' שחייבים ח"ו לרדת לבאר שחת, אלא יש לקחת

מי חסידות פליאם: 03-30-44444

הבית לכל אברך ובחור חסיד

נהורא ישרי בה

סיקור על ספרי חסידות

שבחי אור החיים הקדוש

אנו מתקרבים ליום ט"ו בתמוז יומא דהילולא רבה של האור החיים הקדוש (ר"פ שנים לפטירתו), אשר הבעל שם טוב הקדוש אמר על עצמו שהם כמציאות אחת ממש, שהאור החיים הוא בחינת רוח דוד והבעל שם טוב עצמו בחינת נפש דוד, ואם היו נפגשים יחדיו היו מביאים את נשמת משיח והיתה נשלמת הגאולה, וידוע שזאת היתה תכלית נסיעתו המפורסמת לארץ ישראל, לידי נפשו האור החיים.

בניגוד לספרי תורת החסידות שעיקר תכלית כתיבתם הוא להביא את ביאורה של תורת החסידות אל הפסוקים, תורת האור החיים הקדוש בנויה ומיוסדת בעיקר על פירוש הפסוקים בדרך פשוט, ורק לפעמים מפרש את הפסוקים גם בדרך פנימית, אבל גם כשפרש בדרך פנימית הוא מביא ראיות לפירוש הפנימי מלשונות הפסוקים, ומיישב בהם קושיות בפשוטו של מקרא. פירושים אלו הם יסודות היהדות ממש (כלשונו של הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זצ"ל "אור החיים איז א יסוד אין אידישקייט"), ומרן הבעל שם טוב הורה לקבוע שיעורים בהם באופן קבוע, ומכאן נתפשט המנהג לכל החצרות ההולכים בדרכו לקבוע שיעור בספר קדוש זה.

והעיד הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זצ"ל, ששמע מאביו הרה"ק רבי ישראל מרוזין זצ"ל, דכמו שבדורות הראשונים היה הזוהר הק' מסוגל לטהר הנשמה, כן בזמן הזה מסוגל לימוד אור החיים הק' על התורה לטהר את הנשמה. וסיים הרה"ק מטשורטקוב זצ"ל, דמעט ששמע זאת מאביו הרה"ק מרוזין זצ"ל, נעשה אצלו כחיוב ללמוד בכל שבוע את האוה"ח הק' ע"ת. (תפארת אדם)

וכן אמר הרה"ק רבי פנחס מקארין ז"ל, שלימוד בספר "אור החיים" מסוגל לנשמה כמו זוהר הקדוש, כי רשב"י היה נשמת משיח בדורו וכן האור החיים היה נשמת משיח בדורו. ופקד על בניו שידיפסו בכל שנה ספר "אור החיים" ואז יצילו מכל פגע רע. וכן קיימו את פקודתו. אך אחר שנתברו כל כך ספרי אור החיים עד שלא נמצאו להם קונים, חדלו להדפיסם, ובאותה שנה היתה המסירה הידועה. (מגדל עז, עמ' רסח). ומסופר שפעם נזדמן לעיר אחת ואמר שהוא רואה כאותה עיר אור גדול, ומקורו בספר הקדוש "אור החיים", שהיה כבית אחד מדרי העיר, וזה אשר האיר את כל העיר.

ועל דרך זה אמר הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנטש, והוסף שבעוד שלימוד הזוה"ק הוא בחינת נשמה ולכן אינו שווה לכל נפש רק לאנשים יקרי ערך שהם בחינת נשמה, הרי שלימוד האור החיים הק' הוא בחינת רוח ובחינה זאת יש בכל אדם גם היום (מעייני החסידות).

סדרת 'אש המועדים' המונמנטלית במבצע פייער!

אשר זרעו וזרעיהם רבויים מאד התפירות בגיל סוף ימיהם ונדרים אליהם באו רבבות. פתח פאר רבים הקדושים וחסידים המסורים והמסורים להלל ולשבח. חסידותם נבדלת ודבריהם עמוק. כפייתם אינו ללל לבטא.

אש המועדים	אש המועדים	אש המועדים	אש המועדים
ק"מ 48	ק"מ 48	ק"מ 48	ק"מ 48

אור החיים

היכל המגיד ממעזריטש

הרה"ג ר' יהודה ווינגרטן שליט"א
יו"ר מכון יסוד החסידות

התורה - ממשיכה אלקות לעולם

נמשכים ויוצאים מתוך כללי השכל שהם אותיות התורה, ובהם נקבע מה העיקר ומה הטפל, מה היא סברה נכונה שיש בה המשכת אלקות ומה היא סברה שגויה, שבאה מתוך אלו הם כ"ב האותיות. כל אות מורכבת מקוים שמצטרפים ומתחברים יחד וכך נעשה מהם אות, למושל האות ו' היא המושכה מלמעלה (ה' שבראשה) למטה, כלומר מהחכמה והשכל אל ההרגש והפעולה. וכשהיא באלכסון (כמו בתוך האות א') היא מורה על בושה והכנעה שהמקבל מטה ומרחיק עצמו לעמוד באלכסון מהמשפיע אליו, ומכוח זה הוא זוכה שתשרה עליו החכמה האלוהית (הנרמזת בידיון שבאות א'). וזאת זאת שהיא ידיעת ה' הנמשכת מתוך היראה והבושה, היא שורש לכל שאר האותיות א"ב. והאות ב' מורה על הבינה וההתבוננות שהיא בית לשכל, כנרמז בצורתה שהיא כבית, וכך גם בכל האותיות, צורתם מורה על המשכת השכל לפי הצורה שנגזרת מצורתה של האות הזאת.

וכאשר מצטרפים כמה אותיות יחדיו בתיבה אחת, נשלם על ידם בנין שלם של שכל אלוהי, למושל האותיות של תיבת 'שבת' מלמדים על מהות של ידיעת האלקות שנמשך לעולם על ידי שבת, שכל שלושת חלקי המחשבה הנרמזים באות ש' (חכמה בינה דעת) יהיו תפוסים ושורים בדרך קבע כבית גם בחלקים התחתונים שבנפש הנרמזים באות ת' שהיא אחרונה שבאותיות, וזאת היא הסיבה האוסרת כל ל"ט מלאכות הנקראות מלאכת מחשבת, וכן כל תיבה ותיבה שבלשון הקודש יש בה הוראה על אופן המשכת אלקות יתברך לעולם על ידי תיבה זאת, ובהוראה זאת נכללים כל השכלים והסברות השייכות לתיבה זאת בתורה.

וכל זה נרמז בלשון התורה "על כן יאמרו המושלים", מושלים מלשון 'משל', ששכל התורה המובן במחשבת האדם, הוא רק כמשל לשכל האלוהי, שהרי עצם אור ה' אינו מציאות שיכול להתפשט בשכלו של האדם, אלא שעל ידי השכל האנושי המתקשר ומתדבק בשכל התורה יכול האדם לקבל את השכל האלוהי, מכיון שהשכל הנתפשט בשכל האדם נמשך ויוצא מהאותיות שהם אלקות, נמצא ששכלו של האדם מחובר לשרשו, ולכן על ידי שכל התורה יכול האדם להתחבר לדביקות השי"ת בדרגה שאינה מוגבלת בשכלו והשגתו (עייני דברות המגיד חוקת עמ' רכט).

בפרשתינו מבאר המגיד את מהותו של השכל שבתורה, שהוא אור הנמשך ויוצא ממקורו האלוהי, שלמעלה מהשכל, עד שנתגלה לפועל באותיות התורה, שמבין חרכיהם מציין ומתגלה השכל האלוהי שבא לידי גילוי גמור בסברות ובדיני התורה הקדושה.

וכדי להבין את מהותו של השכל, יש להקדים כי כל דין דיני התורה הקובע דין פטור או חייב, אסור או מותר, הוא אופן נוסף של המשכת שורש כח השכלי שהוא אור השם יתברך - אל השכל המושג בעולם הזה, והדינים השונים עוסקים במידת המשכה ובאופן המשכה אשר בהם תלויים כל דיני התורה המושגים בסברה.

למשל הבלכות ברכות טובות והולכות על דעתו של המברך בשעת הברכה מה היתה מחשבתו בשעת הברכה ועד היכן היא יכולה לחלו, הבלכות שבת, טובות על המבחן בכל מלאכה ומלאכה אם נעשתה כאן 'מלאכת מחשבת', כלומר האם היתה כאן המשכה מהשכל אל כוח הפעולה המעשי של האדם, הבלכות עירובין מתייחסות להגדרות בין המקום שמתפשט מחשבת האדם בתוך רשותו, או בכל מקום אחר המוגדר כרשות היחיד על ידי מחיצות ועירובי חצירות, לבין רשות הרבים שבו אין לאדם כוח להשליט את מחשבתו שיתפשט וימלאו את חלל רשות הרבים, כי הן מתערבות במחשבות אחרות של העוברים ושבים.

גם בהלכות נזיקין השאלה אם חייב לשלם או לא היא שאלה עד כמה צריך לשמור דהיינו להקדיש את מחשבתו לשמירת הנזיק, וממילא כשהזניח מחשבתו משמירתו נחשב הוא כעושה הנזק על ידי העדר מחשבתו ותשומת לבו לשמירת המזיק, או שאין שמירתו מוטלת עליו וממילא אין מעשה הנזק מתייחס למחשבתו.

כך גם בהלכות קדשים למשל, כל כשרות הקרבנות היא על ידי מחשבת העובד שנמשכת אל הפועל על ידי העבודה, ופסולת תלויה בשאלה האם מחשבתו הפסולה של המגבל חלה על הקרבן או לא, וכן יש להאריך בדוגמאות הרבה בכל התורה כולה שכל סברות התורה עוסקות בהגדרת המשכת השכל והמחשבות, גבולם והגדרתם, וכל סברא ודין של התורה מפשיטה את הלבוש הגשמי ששופט כל ענין לפי הצורה החיצונית, ושופטו לפי האמת הפנימית. כל הסברות והחילוקים שבדיני התורה,

יו"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית